(Докінчене з 5-ої сторони.)

Предс.: Ви належали до Ц.К.? Хто ще був крім Вас?

Обв.: Товаришка Гроссерова, я і Ціховський.

Предс.: А ще хто був? Бо всіх мало бути 5 з Центрального Комітету.

Обв.: Я не знаю.

Предс.: Мали бути також делеґати?

Обв.: Конференція мала бути інформаційна. Мала вивязати ся дискусія, з якої вийшлоби на яв, хто є нашим приклонником, а хто відносить ся пасивно, чи ворожо. Після виходу гостий ми булиби продовжували чисто партійну конференцію.

Предс.: Чи Ви запрошували?

Обв.: Я запросив Сеника, Вантуха і більше нікого.

Предс.: Як розпочала ся ся конференція?

Обв.: Розпочала ся тим, що її отворено.

Предс.: Хто отворив?

Обв.: Хомин.

Предс.: Кого вибрано предсідателем?

Обв.: Товариша Ляйґера.

Предс.: Був дневний порядок?

Обв.: Був.

Предс.: Забирав хто голос до того порядку?

Обв.: Не пригадую собі.

Предс.: Кілько було всіх членів?

Обв.: 27 учасників.

Предс.: Бо тут є карточка, що було всіх тільки 26.

Обв.: Було 27, а між ними Шпіґель, котрого я бачив потім на поліції, але тут його нема.

Предс.: Але тут є карточка п. Ціховського, в якій він пише, що було тільки 26 учасників.

Обв.: Між присутними був також один з хлопців Чура, котрого певно на салї не було, бо носив воду.

Предс.: Хто винаймав салю?

Обв.: Про се я не знаю.

Предс.: Ви також мали говорити?

Обв.: То булоби показало ся.

Предс.: Де Ви мешкали?

Обв.: На Знесінню.

Предс.: А хто мешкав при вул. Цловій?

Обв.: Товаришка Ґіжовська. Тому, що в мене мешкане за тїсне, я просив її, щоби позволила менї зложити у себе літературу.

Предс.: То Ваша наречена?

Обв.: Так.

Предс.: Отже на вул. Цловій сходили ся комуністи?

Обв.: Не думаю, не припускаю, щоби там сходились. Я заходив там в день на пів години після того, як Ґіжовська випровадила ся.

Предс.: А Ви здаєть ся мешкали разом з Сеником?

Обв.: Ні.

Предс.: А всї люди мали картку з адресою: Цлова вул. Чи Ґіжовська належала до комуністичної орґанізації?

Обв.: Не знаю.

Предс.: Лїпше скажіть, що не хочете говорити.

Обв.: Отже заявляю, що я з нею ніколи про політичні справи не балакав.

Предс.: А як вона знайшла ся на конференції?

Обв.: Не знаю.

Предс.: Ви перевозили

комуністичну бібулу?

Обв.: Я сам ні.

Предс.: Але Ви тим цікавили ся, щоби сю бібулу перевозити з Чехословаччини. Кого Ви до того вживали?

Обв.: Фріду Ляйтнер і Герцмана.

Предс.: А Семця Онуфрія?

Обв.: Ні, не знаю я такого. Я знав його брата, а з тим я ніколи не мав нїчого спільного.

Предс.: Де Ви посилали Фріду Ляйтнер?

Обв.: Вона їздила до Турки.

Предс.: До кого?

Обв.: Я не можу сказати.

Предс.: А до Скали вона їздила до п. Булькот?

Обв.: Ні, я Булькот не знаю.

Предс.: То Юнґ Вас запізнав з тою Фрідою Ляйтнер? Чи Ви їй сказали, що се комуністична бібула?

Обв.: Не пригадую собі. Менї здаєть ся, що вона не хотїлаби її перевозити.

Предс.: Звідки Ви мали гроші? Чи Ви самі брали гроші?

Обв.: Я був функціонарем партії.

Предс.: Ви могли бути касієром?

Обв.: Я був членом Центрального Комітету і як такий брав 2.500 мп., а в останніх часах 30.000 мп.

Прокур.: Денно?

Обв.: Ні, місячно. Се була платня відповідаюча середній платнї робітника. При тому я не вважаю нїякою нечестю брати гроші за чесне дїло, коли буржуазія оплачує соленo своїх співробітників, редакторів і т. д. З другого боку праця ся вимагає не мало посвяти.

Предс.: Більше нїкому Ви не платили?

Обв.: Ні.

Обор. д-р Аксер: Я прошу занотувати зізнання обжалованого, що Фріда Ляйтнер не могла знати, який є зміст літератури, яку перевозила.

Дальші питаня предсідателя.

Предс.: Тут є еляборат *"Історія нашої партії від початку 1919 р."* Є в ньому сказано, що піонєром П був В., себто Васильків.

Обв.: Я ним не був.

Предс.: Тут є мандат на полотнї від Центрального Комітету. На другій сторонї є ухвала, печатка по польськи, жидівськи і українськи.

Обор. д-р Ганкевич: Я прошу ствердити, що ся печатка є на трох мовах, а не, як каже акт обвинуваченя, тільки по жидівськи і українськи.

Предс.: Свідок Семець зізнав, що в Турцї стрінув ся з одним чоловіком, з кривою рукою, з котрим мав піти до лїса, і сей чоловік показував йому дерево де є укриті брошури.

Обв.: Я Онуфра Семця не знаю.

Предс.: А Фріда Ляйтнер діставала гроші за перевіз?

Обв.: Вона їздила разом зі мною і діставала зворот коштів, себто за подорож і харчі.

Предс.: А за втрачений час Ви їй не платили?

Обв.: Ні, сего вона собі не рахувала.

Предс.: Акт обвинуваченя каже, що при Цловій вул. був ваш комітет, і що туди була адресована телєґрама Юнґа. Потім є лист Юнґа, писаний до Йозефсберґа, в якому він пише, що на Цловій вул. нїчого не стало ся. Коли так пишеть ся, то видно, що там щось було.

Обв.: Чи там є зазначено: Цлова ч. 10?

Предс.: Ні, нема числа.

Обв.: В такому разї я за се не відповідаю.

Предс.: Предкладає обвинуваченому цїлий ряд його записок і статий, до яких обв. признаєть ся, між иншими і до рукописи статї, поміщеної в перемиській "Робітничій Ґазетї" під наголовком: "Чи початок кінця". (До обжалованого). Ви також їздили в партійних справах?

Обв.: До Дрогобича.

Предс.: А до Сокаля?

Обв.: Не знаю і не пригадую собі, щоби я там їздив.

Предс.: А до Станиславова?

Обв.: Також ні.

Предс.: Ви належали також до Товариства "Воля" у Львові? Ви мали мати реферат про робітничий рух у середновічу?

Обв.: Ні, про се не знаю.

Предс.: Ви також хотїли заложити орґанізацію комуністичної молодї разом з Сеником?

Обв.: Разом з Сеником? Ні. Очевидно, що я стремів до того, щоби молодь вирвати з під націоналістичної ідеольоґії і зробити її членами нашої партії.

Питаня присяжних судіїв.

Прис. судія: Ви кажете, що робітники пригнетені, що не мають що заробити. Я знаю, що робітник має по 5.000 денно. Ви діставали середну платню робітника до 30.000 мп. Звідки Ви могли вижити за 1.000 мп. денно?

Обв.: Я зазначую, що платня функціонара партії, се справді голодова платня. Треба жертвенности, посвяти, щоби бути функціонарем партії. Колиб я пішов до уряду або до якої міщанської установи, я певно бувби краще платний. З другого боку я не потребував удержувати своєї рідні, я жив сам один. Коли говоримо про мізерне положенє робітничтва, то тим не заперечуємо, що положенє інтелїґента є світле. Але тут по сторонї інтелїґенції вина в кождого з окрема. Положенє, в якому находить ся інтелїґенція є того рода, що вона сама не здібна бороти ся за своє право, а є хвостом теперішного ладу. Нїхто тому не порадить, коли в неї нема бажаня бороти ся за поправу свойого положеня. З того що поленє інтелїґенції є незавидне, не виходить ще, щоби робітнича кляса мала також іти під гнет буржуазії. Впрочім інтелїґенція як така не становить суспільної кляси, а вагаєть ся між одною а другою.

Другий прис.: Тут Ви як і другі Ваші товариші складали певне застереженє, що тутешний суд присяжних не має права Вас судити, бо він опираєть ся на буржуазних законах. Я хотїв би зрозуміти значінє сего застереженя. Отже питаю Вас: Чи Ви узнаєте державу, як державу?

Обв.: Ми числимо ся з тим, що вона існує і що в нїй панує буржуазна кляса, а сей суд клясовий не має права нас судити..

Другий прис.: Є закони в Совітській Росії і тут є закони, — мусять отже істнувати закони. Зрозумїйте, що не можна виключати ся з під сих законів. Чи Ви узнаєте, що держава править ся законами?

Обв.: Я вважаю, що сучасна буржуазна держава, се влада певної кляси, се комітет, який береже приватної власности певної кляси, себто буржуазії. З другого боку для нас, комуністів, ясне, що теперішна суспільність є роздерта клясовими противенствами. В теперішній суспільности

йде бій між визискуючими і визискуваними,

і ся боротьба тепер приймає форми зовсім відкриті, не масковані (Мусолїні в Італії). Коли Мусолїні виступає перед парляментом і каже: Панове, я приходжу до Вас із звичайної чемности, але не тому, щоби я числив ся з Вами, бо для мене кліка "чорної сорочки" є законом, є демократизмом, є всїм, то се знак, що буржуазія сама признаєть ся устами свого нового бога Мусолїнї, що вона не рядить цїлою суспільністю, але що вона є на те, щоби дусити решту невигідних собі, а передовсїм клясу найбільш революційну, себто пролєтаріят. Буржуазія сама топче ті права. Правда, від часу до часу вона робить демократичні комедії і покликаєть ся на закони. І через се ми, що працюємо в інтересї розвою суспільности, що боремо ся з нашими ворогами, не можемо признавати буржуазної влади і її законів. Вона їх сама инщить. Творять свою лїґу фашісти, творять ся лїґи оборони свободи, а се все нїщо инше, як тільки явна орґанізація до боротьби з пролєтаріятом. Буржуазія для замаскованя виступає з миролюбивими фразами демократії, а в дійсности житє виказує, що вона дуже легко переходить над тим до порядку дня.

Другий судія: Ви маєте політичний виклад, а я Вам подам конкретні факти. Скажім, що ми є в Совітській Росії і що я поповнив злочин крадїжи. Чи я маю відповідати за се перед судом, чи нї? І чи Ви за сей злочин маєте відповідати в Польщі?

Обв.: Можу відповідати, але є рїжниця між злочином крадїжи, а політичною провиною.

Третий прис.: Чи Ви признаєте ся до сего? (Читає уступ акту обвинуваченя де говорить ся, що комуністична партія стремить до злуки з Радянською Републикою). Чи Ви вважаєте, що за се можете бути суджені?

Обв.: Пролєтаріят веде свою боротьбу в міжнародному масштабі, тому що господарка одної країни є звязана з інтересами другої країни, так само, як буржуазії. Пролєтаріят кождої країни піддержує себе морально, спільно творить свою ідеольоґію. З того для нас випливає завданє створити одну

Міжнародну Соціялїстичну, Радянську Републику.

І ясна річ, що ми, змагаючи до створеня Влади Рад в Східній Галичинї, стремимо до злуки з пролєтаріятом тої країни, де він вже має владу. Не з тих причин, що там є Радянська Україна. Колиби була Радянська Польща, а на Україні панувала реакція, нашим змаганєм булоби зєднанє з Радянською Польщею. Зараз нашим завданєм є орґанізація, освідомленє і боротьба разом з пролєтаріятом Польщі. Випливом сеї інтернаціональної єдности є те, що ми стремимо до здученя всїх територій, деби не була пролєтарська влада, ми стремимо до Міжнародної Републики.

Третий прис.: В такому разї Ви стремїли до зєдиненя з Радянською Україною?

Обв.: Очевидно, але разом з пролєтаріятом Польщі.

Третий прис.: Тепер прошу менї сказати, чому Ляйтнерівна покинула брошури на двірці і втїкла?

Обв.: Не знаю, я не казав їй, який є зміст брошур.

Обор. д-р Ляндав: Може думала, що се ревізія за тютюном, а припускала, що тютюн везе.

Предс.: То вона сама вияснить, чому їх кинула і втїкла.

Питаня оборонців.

Обор. д-р Ганкевич: Акт обвинуваченя закидує Вам, що Ви були основником Комуністичної Партії Східної Галичини. Чи се правда?

Обв.: Основником я не був. Коли я приїхав, вона істнувала.

Обор.: Отже вона істнувала перед тим, а не треба дошукувати ся її початку в Туркестанї, як закидує акт обвинуваченя. Далї закидує акт обжалованя, що Ви закладали тайну орґанізацію. Чи Ви дійсно її закладали як заговірну?

Обв.: Наша орґанізація була нелеґальна силою теперішного поліційного режиму, але не заговірною, бо вона партія мас.

Обор.: Чи члени сеї орґанізації мали які тайні відзнаки? тайну систему? Чи була вона зорґанізована, так само, як инші робітничі орґанізації?

Обв.: Жадних відзнак не було, жадних тайних кличів, а була орґанізація така, як і другі.

Обор.: Чи Ви вважаєте, що вона тому була нелеґальною, що Ви не робили поданя до поліції?

Обв.: Так.

Предс.: Але Ви мали псевдонїм, напр. "Васильків"?

Обор.: Чи Вам не відомо, що в австрійськім парляментї і посли мали також псевдонїми? Акт обвинуваченя закидує Вам, що Ви закладали комуністичну орґанізацію на території польської держави. Ви сказали, що Ви закладали її в Східній Галичинї. Чи позатим Ви засновували її може в Конґресівцї, в Західній Галичинї або Шлеську?

Обв.: Тільки на терені Східної Галичини.

Обор.: Потім закидує акт обвинуваченя, що Ви вели сильну агітацію, що зміряли до викликаня домової війни. Чи Ви давали оружє?

Обв.: Ні.

Обор.: Чи Ви обіцяли, що робітники дістануть манлїхери?

Обв.: Ні.

Обор.: Чи Ви говорили про оружні виступи?

Обв.: Ні, сего не було.

Обор.: А може Ви вели агітацію серед війська?

Обв.: Ні.

Обор.: А може Ви обіцяли, що прийде оружє?

Обв.: Ні.

Обор.: Далї каже акт обвинуваченя, що Ви стреміли до заведеня диктатури пролєтаріяту, до заведеня комуністичного устрою. Говорено про се на Ваших зборах?

Обв.: Так. Говорено.

Обор.: А чи те, що Ви говорили, чи се щось нове?

Обв.: Нїчого нового. Вже Маркс в Комуністичному Манїфестї з 1848 р. ясно вказує, що нїяка влада не є вічною.

Обор.: Чи в старій Австрії вільно було про се говорити?

Обв.: Так.

Обор.: Чи за часів кайзера Вільгельма вільно було про се говорити?

Обв.: Так.

Обор.: Чи за се були процеси за державну зраду?

Обв.: Не було.

Обор.: Чи відомі Вам програми инших соціялїстичних партій, щоби виступали з таким кличем?

Обв.: Відомі.

Обор.: Чи ППС. має такий клич?

Обв.: Так. Рїжниця є тільки та, що вона воює фразами,

а ми його не зраджуємо,

не ломимо страйків, не зраджуємо інтересів пролєтаріяту. Ми консеквентно переводимо боротьбу за щоденні робітничі домаганя.

Обор.: Чи Ви знаєте останню програму ППС. вже в часї польської держави? Там є так само сказано, як в актї обвинуваченя про програму сеї партії і нїхто з її редакторів не відповідав за державну зраду. Далї закидує акт обвинуваченя, що Ви стояли в тїсному союзї з російською державою.

Обв.: В союзі з якоюсь державою ми стояти не могли, бо ми не були при владї. Ми фактично стояли тїсно в злуцї з комуністичною орґанізацією цїлого світа, так само Франції, як Нїмеччини так і Росії.

Обор.: Отже Ви стояли в злуцї з орґанїзацією, а не з державою? Далї Вам закидує акт обвинуваченя, що Ви стреміли до відірваня частини держави. Менї о се тільки ходить: Кожда партія має свою мінїмальну і максимальну програму. Я Вас питаю: чи Ви в своїй програмі дня (в мінїмальній) стреміли до відірваня Східної Галичини і прилученя її до Радянської України?

Обв.: Ні. Тільки освідомлювали пролєтаріят в його клясовій боротьбі. Вважаємо, що пролєтаріят одної країни є заїнтересований в боротьбі другої країни. Одному буржуазному фронтови відповідає

одноцїльний пролєтарський фронт.

В нашім інтересї є задержанє пролєтарської влади. А радянське правительство України є в даному випадку нашим, бо воно пролєтарське. Я вже сказав, що якби тут була Радянська Польща, а на Україні панувала реакція, ми стремілиби до злуки з Радянською Польщею. Се є наша максимальна програма, а в мінїмальній боремо ся за щоденні потреби.

Обор.: Ви сказали, що запросили на конференцію Сеника. Чи Сеник був членом партії?

Обв.: Се людина, що в 1920 р. відбувала переоцінку цінностий. Відвернши від націоналїстів, він виробляв собі світогляд, шукав цїли житя, хотїв зрозуміти ті всї явища, що від 1918 р. пересували ся перед його очима. Знаю, що він цїкавив ся пролєтарським рухом, головно професійним. Розпитував ся у мене за книжками і я йому давав їх. Не був членом партії, а її симпатиком.

Обор.: Я хочу від Вас почути, чи ті платнї, які Ви побирали, походили від сусїдної держави?

Обв.: Платнї були від нашої орґанізації.

Предс.: Звідки Ви брали гроші?

Обв.: Головно зі складок і добровільних датків.

Крім сего ми діставали підмоги від III. Інтернаціоналу.

Обор.: В актї обвинуваченя є сказано: Kriłyk zatem komunista wymienia swoją narodowość. (Отже комуніст Крілик зазначує приналежність до своєї нації). Що ви на се скажете?

Обв.: Що я Українець, се так, що я греко-католик, се випадок, бо я не полагодив сеї формальности на поліції.

Обор.: Може би Ви були такі добрі сказати нам про

політичне положенє українського пролєтаріяту Східної Галичини

від 1918 р. під оглядом політичним і професійним.

Предс.: Та він вже говорив.

Обор.: Вчера мав говорити п. Ціховський яка є рїжниця між положенєм пролєтаріяту на заходї і в Галичинї. Я такого великого питаня не ставлю, а вимагаю тільки даних про льокальне положенє сего терену.

Прок.: Я питав ся п. Ціховського тільки про рїжницю, яка заходить між трактованєм робітників в инших краях і в Польщі.

Обв.: Я коротко скажу: З окупації Східної Галичини положенє пролєтаріяту під оглядом політичним дуже погіршило ся. Культурно-освітні робітничі орґанізації закрито, з другого боку професійні орґанізації розбиті, найбільша орґанізація українських зелїзничників заборонена.

Обор.: Чи ми маємо право зборів, чи істнуючі орґанізації не порозвязувані?

Обв.: Нема права зборів, орґанізації розбиті.

(Далї буде.)

З ЕПІЗОДІВ КОМУНІСТИЧНОГО ПРОЦЕСУ У ЛЬВОВІ.

Під таким наголовком львівська "Земля і Воля" з 24. грудня м. р. доносить:

Минулий тиждень розправи проти "святоюрців" заняло переслуханє свідків прокураторії, переважно поліційних функціонарів, в тому числї шефа цивільної дефензиви у Львові, комісара Івахова (що тревало 3 днї), підкомісара Шварца, агента Єнджейка, постерункового Попка і др. — Ком. Івахів переважно умотивовував свої поліційні донесеня в часї розправи, а щойно в третому днї свойого переслуханя найшов ся в перехрестному огнї питань оборони. Свідок заявив на питаня оборонців, що не послуґував ся у святоюрській справі провокацією, а з окрема, що провокатор Шпіґель не був його конфідентом. Те саме потвердив і підкомісар Шварц. Що до другого конфідента Герцмана, котрий був на конференції свідки нїчого не сказали, бо закрили ся урядовою тайною. Тому і немале счудованє серед судіїв викликав виступ обор. д-ра Дурача, котрий предложив трибуналови легітимацію Шпіґля як агента варшавської дефензиви. Ся легітимація попала в руки оборони від Натана Дрездлера з Берлїна, до якого зголосив ся Шпіґель, жертвуючи йому свої услуги і обіцяючи зраджувати тайни варшавської дефензиви. Дрездлер услуги Шпіґля позірно приняв, дав йому 100 німецьких марок зачету та взяв від него легітимацію, котра дістала ся в руки оборони.

Крім сего доказу обор. д-р Айнайґлер предложив трибуналови і инші, а саме, що Шпіґель зорґанізував був комуністичний кружок у Надвірній, що диктував членам його реферати, які потім заносив на поліцію, котра опісля цїлу надвірнянську орґанізацію арештувала. Члени сеї орґанізації були арештовані разом з юрівцями, аж поки їх справи чомусь не вилучено. Проти сеї орґанізації відбула ся розправа в Станиславові, де й цїла діяльність Шпіґля вийшла на яв. Оборона зажадала, щоби трибунал зарекївірував акти сеї справи, щоби діяльність Шпіґля належно висвітлити, тому, що завдяки йому сидить на лаві обжалованих між иншими обж. Цибрух, якого Шпіґель заманив зі Стрия на конференцію. Трибунал згодив ся на сей внесок оборонця і зажадав спровадженя актів зі Станиславова, які мають бути відчитані.

Хронїчна промислова кріза в Чехах.

Кріза в чеському промислї щораз збільшуєть ся. Причиною те, що чеська держава окружена сусїдами о валютї дуже низького курсу, тимчасом курс чеської корони значно високий, все підходить в гору. Тому вивіз виробів чеського промислу за кордон зменшуєть ся. Головно зменшив ся вивіз дерева, вугля і зелїзних виробів. На сій надпродукційній господарцї найбільше терпить робітнича кляса. Фабрики по причинї кризи (нема покупців на вироби) спинюють працю, а десятки тисяч робітників остають без заробітку і попадають в нужду.

НОВА КОМЕДІЯ!

Вже вийшла з друку і продаєть ся дуже гарна комедія в трох діях Стен-а Зан-ого п. н.

ЯК СВІТ ПІШОВ ДОГОРИ НОГАМИ

Надаєть ся до вистави навіть на малих сценах. Спеціяльних декорацій не вимагає. **Ціна 25 центів.**

Замовленя слати до:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.